

日本語・タイ語

日本の歴史

ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น

ผู้จัดทำด้วยภาษาไทย-ญี่ปุ่น
ชมรม รักภาษาไทย-ญี่ปุ่น
日タイを言葉で結ぶ会
ลักพาร์サーไต(RPT)

平成 23 年 3 月作成

日本の歴史

ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น

もくじ

สารบาญ

年表

ตารางบันทึกเรื่องราวตามลำดับเหตุการณ์ (1)

(1) 原始・古代社会

สังคมยุคดึกดำบรรพ์และยุคโบราณ 1

年表

ตารางบันทึกเรื่องราวตามลำดับเหตุการณ์ (2)

(2) 中世・近世社会

สังคมยุคกลางและยุคก่อนสมัยใหม่ 6

年表

ตารางบันทึกเรื่องราวตามลำดับเหตุการณ์ (3) (4)

(3) 近代社会

สังคมยุคใหม่ 11

(4) 15 年戦争

สงคราม 15 ปี 17

ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น

(1) สมัยยุคดึกดำบรรพ์และยุคโบราณ

สมัย	ค.ศ.	เหตุการณ์ในญี่ปุ่น	ยุคสมัยในไทย	
หินเก่า	หลายหมื่นปีก่อน	<ul style="list-style-type: none"> วัฒนธรรมการนำหินมาทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้เริ่มขึ้นในหมู่เกาะญี่ปุ่น (เซคคิบุนคะ) 	วัฒนธรรมบ้านเชียง	
โจมง	ประมาณ 1 หมื่นปีที่แล้ว	<ul style="list-style-type: none"> ญี่ปุ่นยังเป็นส่วนหนึ่งของจีนแผ่นดินใหญ่ ช่างปั้นถุ่ “นาอุมัน” ยังมีชีวิตอยู่ เกิดหมู่เกาะญี่ปุ่น เริ่มใช้เครื่องปั้นดินเผาเป็นครั้งแรก (เรียกว่าเครื่องปั้นดินเผาโจมง) ผู้คนขุดรูทำเป็นที่อยู่อาศัยและทำหลังคาทรงสามเหลี่ยมครอบรูนั้น 		
ยาโยอิ	ประมาณ 5 พันปีที่แล้ว			
	300 ปี ก่อนคริสต์ศักราช	<ul style="list-style-type: none"> รับเอาวิธีการปลูกข้าวจากคาบสมุทรเกาหลี 		
	57 ปี ก่อนคริสต์ศักราช	<ul style="list-style-type: none"> กษัตริย์ประเทศ “วะ โนะนะนะ” ได้รับตราประจำตัวกษัตริย์สีทองจากอาณาจักรโกะคังของจีน 		
	239	<ul style="list-style-type: none"> การใช้เครื่องมือที่ทำด้วยโลหะเริ่มแพร่หลาย กษัตริย์หญิงของประเทศ “ยามาไท โทะคุ” ชื่อฮิเมโกะ ส่งทูตไปอาณาจักรกิกิของจีน (ประเทศ “ยามาไท โทะคุ” ปรากฏในบันทึกของจีนที่เขียนในศตวรรษที่ 3 ชื่อ “กิชิวะจินเด็น”) 		
โคะฟุน (อาซึคะ)	ประมาณปี 300	<ul style="list-style-type: none"> เริ่มมีการทำหลุมฝังศพ (โคะฟุน) รัฐยามาโตะเริ่มก่อตั้งในช่วงนี้ 		อาณาจักรทวารวดี ประมาณปีพ.ศ. 1100
	ประมาณปี 500			
	538	<ul style="list-style-type: none"> รับเอาศาสนาพุทธเข้ามา (รวมทั้งตัวอักษรจีน) 		
	593	<ul style="list-style-type: none"> โช โทะคุ ไทชิขึ้นเป็นผู้สำเร็จราชการปกครองประเทศ 		
	607	<ul style="list-style-type: none"> ส่งทูตไปจีนราชวงศ์สุ่ย 		
	645	<ul style="list-style-type: none"> ปฏิรูปไปทะ 		
นารา	710	<ul style="list-style-type: none"> ย้ายเมืองหลวงไปเฮโจเคียว (นารา) 		
	712	<ul style="list-style-type: none"> เกิดบันทึกประวัติศาสตร์เล่มแรกชื่อ “โคะจิกิ” 		
	720	<ul style="list-style-type: none"> เกิดบันทึกประวัติศาสตร์เล่มต่อมาชื่อ “นิฮอน โชะกิ” 		
	752	<ul style="list-style-type: none"> สร้างพระพุทธรูปไดบุซซึที่วัดโทไดจิเสร็จ 		
เฮอัน	794	<ul style="list-style-type: none"> ย้ายเมืองหลวงไปเฮอันเคียว (เกียวโต) ฟูจิวาระ โนะมิชิซางะขึ้นเป็นผู้สำเร็จราชการ (เป็นช่วงที่ตระกูลฟูจิวาระมีอำนาจสูงสุด) 		

(2) สังคมยุคกลางและยุคก่อนสมัยใหม่

สมัย	ค.ศ.	เหตุการณ์ในญี่ปุ่น	ยุคสมัยในไทย
คามาคูระ	1192	• มินาโมโตะ โนะ โยริโท โมะจัดตั้งรัฐบาลทหารคามาคูระ (คามาคูระ บะคุฟุ)	ค.ศ.1249-1438 (พ.ศ.1792-1981) อาณาจักรสุโขทัย
	1221	• กบฏโจคิว	
	1249		
	1274	• มองโกลบุกครั้งที่หนึ่ง (เรียกอีกชื่อว่าบุเนเอ โนะเอคิ)	
	1281	• มองโกลบุกครั้งที่สอง (เรียกอีกชื่อว่าโคอัน โนะเอคิ)	
มุโรมาจิ	1333	• รัฐบาลทหารคามาคูระล่มสลาย	ค.ศ.1350-1767 (พ.ศ.1893-2310) อาณาจักรกรุงศรีอยุธยา
	1338	• อาชิกางะ ทาคะอูชิ ตั้งรัฐบาลทหารมุโรมาจิ (มุโรมาจิ บะคุฟุ)	
	1350		
	1397	• อาชิกางะ โยชิมิชิ สร้างวัดกินคะคุจิ (ช่วงนี้ตระกูลอาชิกางะเรืองอำนาจสูงสุด)	
	1467	• สงครามโอนิน (เข้าสู่สมัยสงครามกลางเมือง หรือเซ็น โคะคุจิได)	
	1489	• สร้างวัดกินคะคุจิ	
	1543	• ปืนชาวแบบยุโรปเข้ามาเป็นครั้งแรก	
	1549	• บาทหลวงชาวยุโรปเข้ามาเผยแผ่ศาสนาคริสต์	
	1573	• รัฐบาลทหารมุโรมาจิถูกโอดะ โนบุนางะ โค่น	
	อะซึจิ-โมโมยามะ	1575	
1590		• โทโยโทมิ ฮิเดโยชิ รวมประเทศ	
1600		• สงครามเซคิกากาฮาระ	

สมัย	ค.ศ.	เหตุการณ์ในญี่ปุ่น	ยุคสมัยในไทย
เอโดะ	1603	• โทคุกาวะ อิเอยะสึ ตั้งรัฐบาลทหารเอโดะ (เอโดะ บะกุฟุ)	
	1637	• สงครามชิมาบาระ	
	1639	• ญี่ปุ่นปิดประเทศ	
		• ปฏิรูปซันได (ซันไดโคกะกุ)	
		ปฏิรูปเคียวโสะ ค.ศ.1716-1745	
		ปฏิรูปคันเซ ค.ศ.1787-1793	
		ปฏิรูปเท็นโป ค.ศ.1841-1843	
		• เกิดการลุกฮือของประชาชนและภาวะอดอยากในหลายที่	
	1767		ค.ศ.1767-1782 (พ.ศ.2310-2325) อาณาจักรธนบุรี
	1782		ค.ศ.1782-ปัจจุบัน (พ.ศ.2325- ปัจจุบัน) อาณาจักรรัตนโกสินทร์
		ค.ศ.1782-1809 (พ.ศ.2325-2352) รัชกาลที่1	
1809		ค.ศ.1809-1824 (พ.ศ.2352-2367) รัชกาลที่2	
1824		ค.ศ.1824-1851 (พ.ศ.2367-2394) รัชกาลที่3	
1851		ค.ศ.1851-1868 (พ.ศ.2394-2411) รัชกาลที่4	
1853	• นายพลเม็ชชิว เพอร์รี่เดินเรือมาญี่ปุ่น		
1867	• รัฐบาลเอโดะถวายอำนาจการปกครองประเทศคืนแก่จักรพรรดิ (ไทเซโฮคัง)		

(1) สังคมยุคดึกดำบรรพ์และยุคโบราณ

น้อย ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นเริ่มตั้งแต่เมื่อไหร่หรือ

ซาซากิ เริ่มตั้งแต่ “สมัยหินเก่า”¹ เมื่อหลายหมื่นปีที่แล้ว ตอนนั้นญี่ปุ่นยังเชื่อมติดกับจีนแผ่นดินใหญ่
อยู่เลย

น้อย ตอนนั้นมีสัตว์อะไรอาศัยอยู่หรือ

ซาซากิ มีช้างหายากเรียกว่า “นาอุมัน” อาศัยอยู่ และเริ่มมีการใช้เครื่องมือที่ทำจากหิน

น้อย หลังจากนั้นเป็นสมัยอะไร

ซาซากิ หลังจากนั้นญี่ปุ่นเข้าสู่ “สมัยโจมง”² เมื่อประมาณหนึ่งหมื่นปีที่แล้ว หลังจากนั้นก็เป็น
“สมัยยาโยอิ”³ ซึ่งเริ่มประมาณ 300 ปีก่อนคริสต์ศักราช

น้อย ในช่วงสองสมัยนี้เกิดอะไรขึ้นบ้าง

ซาซากิ อืม ในสมัยโจมง ผู้คนขุดรูทำเป็นที่อยู่อาศัยแล้วสร้างหลังคาทรงสามเหลี่ยมปิด (ทาเทอานะจู
เลียว⁴) และหากินโดยการล่าสัตว์และเก็บพืชผักเป็นหลัก มีการพบเศษเปลือกหอยที่คนสมัยนั้น
กินเหลือ

ต่อมาในสมัยยาโยอิญี่ปุ่นรับวิธีการปลูกข้าวเข้ามา ทำให้จากหมู่บ้านขยายตัวใหญ่ขึ้นเป็นเมือง

ตอนนั้นมีเมืองที่ใหญ่ที่สุดชื่อยามาโทโคคุ⁵ มีกษัตริย์หญิงชื่อฮิเมโกะเป็นเจ้าปกครอง

---

1 旧石器時代 (きゅうせっき じだい)

2 縄文時代 (じょうもん じだい)

3 弥生時代 (やよい じだい)

4 竪穴住居 (たてあな じゅうきょ)

5 邪馬台国 (やまたいこく) หลังจากประเทศวะ (倭) เกิดสงครามกลางเมือง เจ้าครองแคว้นเล็กๆประมาณ 30 แคว้น
ก็รวมตัวกันตั้งฮิเมโกะ เป็นกษัตริย์ปกครองประเทศ ประเทศนี้ตั้งอยู่ที่ใดไม่เป็นที่แน่ชัด บางทฤษฎีบอกว่าอยู่ในแถบคิวชู
บางทฤษฎีบอกว่านารา

น้อย สมัยของฮิมิโกะดำเนินอยู่นานไหม

ซาซากิ ไม่นานหรอก พอเข้าสู่ศตวรรษที่ 4 รัฐยามาโตะก็ปกครองตระกูลที่มีอิทธิพลของแต่ละท้องถิ่น
กินบริเวณตั้งแต่แถบคิตะคิวชู (คิวชูตอนเหนือ) ถึงคันโต (แถบโตเกียว)
และสั่งให้กษัตริย์หรือคนในตระกูลเหล่านี้สร้างหลุมฝังศพขนาดใหญ่เรียกว่าโคะฟุน
เลยเรียกสมัยนี้ว่า**สมัยโคะฟุน**⁶

น้อย ตอนนั้นญี่ปุ่นมีตัวอักษรใช้หรือยัง

ซาซากิ ตัวอักษรชนิดแรกของญี่ปุ่นคือ **“คันจิ”**⁷ ซึ่งเป็นตัวอักษรจีน ญี่ปุ่นรับเอาตัวอักษรคันจิและ
ศาสนาพุทธเข้ามาประมาณศตวรรษที่ 5-6 ในช่วงนั้นมีคนจีนและเกาหลีเข้ามาอยู่ด้วย เรียกว่า
“โทะไรจิน”⁸ คนเหล่านี้มีอิทธิพลมากต่อประเทศญี่ปุ่น ในช่วงนี้มีผู้สำเร็จราชการชื่อเจ้าชาย
โซโทะคุ (โซโทะคุไทชิ)⁹ เขาเป็นผู้เปลี่ยนระบบการเมืองจากที่มีศูนย์กลางอยู่ที่ตระกูลที่มีอิทธิพล
มาเป็นการเมืองที่มีศูนย์กลางอยู่ที่จักรพรรดิ ด้วยเหตุนี้เจ้าชายโซโทะคุจึงส่งทูตไปจีนราชวงศ์สุย
เรียกว่า **“ทูตที่ถูกส่งไปสุย”** (เค็นซุชิ¹⁰) สมัยนี้เรียกว่า**สมัยอาชิคะ**

---

⁶ 古墳時代 (こふん じだい)

⁷ 漢字 (かんじ)

⁸ 渡来人 (とらいじん) แปลตรงตัวว่าคนที่มาจากต่างประเทศหรือคนที่เดินเรือมา

⁹ 聖徳太子 (しょうとく たいし) ค.ศ 574-622

¹⁰ 遣隋使 (けんずいし) ทูตที่ถูกส่งไปจีนราชวงศ์สุยไป 6 ครั้งในช่วงค.ศ 600-614

น้อย เหนอ ถ้าอย่างนั้นสมัยอาซีคะก็ดำเนินอยู่นานนะสิ

ซาซากิ ไม่หรอก พอเจ้าชายโชโทะกุสวารุคตลงบ้านเมืองก็กลับไปเป็นอย่างเดิม แต่มีคนสองคนที่เป็นกังวลต่อสถานการณ์ตอนนั้น คือเจ้าชายนาคาโนะโอเอะโนะโอจิและนาคาโทมิโนะคามาทาริ สองคนนี้ทำการปฏิรูปประเทศโดยเอารูปแบบการปกครองมาจากราชวงศ์ถังของจีน (เรียกว่าการปฏิรูปไทคะ¹¹) แต่กว่าจะทำสำเร็จก็เข้าสมัยนาราไปแล้ว

น้อย สมัยต่อมาคือสมัยนาราใช่ไหม

ซาซากิ ใช่ สมัยต่อมาคือสมัยนาราและสมัยเฮอัน สมัยนี้เป็นสมัยที่จักรพรรดิและขุนนางชั้นสูงปกครองราษฎรและชาวนา

น้อย เกิดอะไรขึ้นในช่วงนั้นหรือ

ซาซากิ ในสมัยนารา (ค.ศ 710-) มีการสร้างเมืองหลวงชื่อเฮโจเกียว พระพุทธรูปโคบุซซึก็สร้างในช่วงนี้ เป็นสมัยที่ญี่ปุ่นพยายามปกครองประเทศด้วยศาสนาพุทธ ญี่ปุ่นเชิญพระจากจีนชื่อกังจิน¹² มา และส่งทูตไปจีนราชวงศ์ถัง (เรียกว่าเส้นโทชิ¹³)

---

¹¹ 大化の改新 (たいかの かいしん) ค.ศ 645 เจ้าชายสองพระองค์นี้ช่วยกัน โค่นล้มตระกูลโซกะ(蘇我)ที่มีอำนาจอยู่ในขณะนั้นและปกครองประเทศแบบรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลาง มีการตั้งศักราชของญี่ปุ่นเป็นครั้งแรกและยกเลิกการถือครองที่ดินและทาสของราชวงศ์และตระกูลใหญ่ๆตามที่ต่างๆให้มาเป็นของรัฐ

¹² 鑑真 (かんじん) ค.ศ 688-763 พระกังจินเดินเรือมาญี่ปุ่นหลายครั้งแต่เจอพายุถึงห้าครั้ง ในที่สุดก็มาถึงในปี 754 เขาได้สั่งสอนพระไตรปิฎกในญี่ปุ่นและสร้างหอเก็บพระไตรปิฎกซึ่งอยู่ในวัดโทไดจิถวายให้แด่จักรพรรดิโชมุ(聖武天皇) และพระมเหสี

¹³ 遣唐使 (けんとうし) ทูตไปจีนราชวงศ์ถังถูกส่งไป 16 ครั้งในช่วงปี 630-894 เพื่อนำหนังสือภาษาจีนและระบบการเมืองการปกครองของจีนที่ก้าวหน้า เข้ามาเผยแพร่ในญี่ปุ่น

น้อย แล้วสมัยต่อมาคือสมัยเฮอันล่ะ

ซาซากิ สมัยเฮอัน (ค.ศ 794-) เมืองหลวงย้ายไปอยู่ที่เกียวโต เกียวโตเลยกลายเป็นเมืองหลวงตลอด
ระยะเวลา 1100ปี สมัยนี้ขุนนางชั้นสูงมีอำนาจมาก โดยเฉพาะขุนนางตระกูลฟูจิวาระ ขุนนาง
ตระกูลนี้มีอำนาจมากกว่าจักรพรรดิเสียอีกเพราะเป็นคนปกครองประเทศ มีกลอนวาคะ(กลอน
ญี่ปุ่น มีเสียงสัมผัส 5-7-5-7-7) ที่โด่งดังกล่าวไว้ว่า “ฉันเป็นผู้ครอบครองโลกนี้ เหมือนตั้ง
พระจันทร์เต็มดวงที่ไม่มีสิ่งใดขาดตกบกพร่อง”

คำถามทบทวน (สังคมยุคดึกดำบรรพ์และยุคโบราณ)

1. บ้านเรือนที่คนสมัยโจมนอาศัยอยู่เรียกว่าอะไร
( )
2. กษัตริย์หญิงของ “ยามาโทโคะคุ” ที่ว่ากันว่าอยู่ในสมัยยาโยอิชื่ออะไร
( )
3. หลุมฝังศพของกษัตริย์และตระกูลที่มีอิทธิพลของรัฐยามาโตะเรียกว่าอะไร
( )
4. ใครเป็นคนส่งทูตไปจีนราชวงศ์สุ่ยอย่างโอโนโนะอิโมโกะ¹⁴และคนอื่นๆเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรม
และระบบการเมืองการปกครองของจีน
( )
5. ในสมัยนารา ญี่ปุ่นเชิญพระจากจีนมาเพื่อสอนศาสนาพุทธ พระรูปนั้นมีชื่อว่าอะไร
( )
6. ในค.ศ 794 มีการย้ายเมืองหลวงไปเกียวโต เมืองหลวงใหม่นี้มีชื่อว่าอะไร และตระกูลที่มีอำนาจ
รุ่งเรืองในสมัยนี้คือตระกูลใด
เมือง( ) ตระกูล ( )

¹⁴ 小野妹子 (おのの いもこ)

(2) สังคมยุคกลางและยุคก่อนสมัยใหม่

น้อย สมัยเฮอันก็ดำเนินอยู่ไม่นาน ไซ่ใหม่

ซาซากิ เธอก็รู้ดีเหมือนกันนะ ไม่มีอะไรคงอยู่ตลอดไปในประวัติศาสตร์ ในสมัยนั้น “บุชิ”¹⁵ หรือนักรบซามูไรเริ่มเข้ามาปกครองชวาณา เรียกว่าสมัยศักดินา (โฮเค็งจิได¹⁶) ในปลายสมัยเฮอันเกิดการต่อสู้กันของนักรบซามูไรสองตระกูลคือตระกูลเก็นจิกับตระกูลเฮอิ¹⁷ ตอนแรกตระกูลเฮอิชนะ (แต่ต่อมาตระกูลเก็นจิกลับมามีอิทธิพลได้) แต่กว่าจะเข้ายุคของบุชิหรือยุคของนักรบซามูไรจริงๆก็เข้าสู่สมัยคามาคูระ (1192-) แล้ว

น้อย คามาคุระที่เมืองคานากาวะหรือ

ซาซากิ ไซ่ คนที่จัดตั้งรัฐบาลทหารคามาคุระและเริ่มปกครองประเทศคือมินาโมโตะโนะโยริโทโมะ¹⁸ เขาได้รับตำแหน่ง “โชกุน”¹⁹ ซึ่งเป็นตำแหน่งสูงสุดในหมู่นักรบซามูไรทั่วประเทศ แต่ตระกูลเก็นจิกปกครองอยู่ได้เพียงสามรุ่น ต่อมาตระกูลโฮโจ²⁰ ก็กุมอำนาจได้ แต่ในช่วงนี้กองทัพของมองโกลก็มาบุกญี่ปุ่นถึงสองครั้ง (เรียกว่าเก็นโก²¹) ทำให้รัฐบาลทหารคามาคุระต้องล่มสลายไปในที่สุด

---

15 武士 (ぶし)

16 封建時代 (ほうけん じだい) ศักดินาคือระบบสังคมที่เกิดขึ้นระหว่างยุคโบราณที่มีการปกครองแบบทาสและยุคสมัยใหม่ที่เป็นสังคมทุนนิยม (ในกลางศตวรรษที่ 19) ระบบศักดินามีมานานแล้วในประเทศจีน ในญี่ปุ่นเกิดขึ้นตั้งแต่สมัยคามาคุระซึ่งเป็นสมัยที่นักรบซามูไรขึ้นมาปกครองประเทศ หลักการก็คือเจ้าครองแคว้นจะแบ่งที่ดินให้กับลูกน้องของตนไปครอบครอง ในขณะที่เดียวกันลูกน้องก็จงรักภักดีกับนายของตนเป็นการตอบแทน สังคมเกษตรกรรมของญี่ปุ่นในยุคกลางมีรากฐานมาจากสังคมศักดินา จึงเรียกสมัยนี้ว่าเป็นสมัยศักดินา

17 源氏と平氏 (げんじ と へいし)

18 源頼朝 (みなもとの よりとも) ค.ศ 1147-99

19 将軍 (しょうぐん)

20 北条氏 (ほうじょうし)

21 元寇 (げんこう)

น้อย แล้วอำนาจการปกครองกลับไปอยู่ที่จักรพรรดิหรือเปล่า

ชาซากิ ก็กลับไปอยู่เหมือนกันแต่เป็นเวลาสั้นๆ สมัยนั้นยังเป็นสมัยของนักรบซามูไรอยู่ คราวนี้ นักรบซามูไรตระกูลอาซึกางะย้ายไปตั้งรัฐบาลทหารที่เมืองมูโรมาจิที่เกียวโต (มูโรมาจิ บะคุฟุ²²) ตระกูลอาซึกางะเป็นลูกหลานของตระกูลเก็นจิ สมัยนี้เรียกว่าสมัยมูโรมาจิ (ค.ศ 1338-) ยุคที่รุ่งเรืองที่สุดอยู่ในยุคของโชกุนคนที่สาม คือโชกุนโยชิมิชิ²³ วัด “กินคะคุ”²⁴ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์อันโดดเด่นของญี่ปุ่นก็สร้างในสมัยนี้ พอมาในยุคโชกุนคนที่ 8 ก็สร้างวัด “กินคะคุ”²⁵ ตามแบบของ โชกุน โยชิมิชิ แต่ในช่วงนี้ก็เกิดการต่อสู้กันเองในหมู่นักรบซามูไรบ้านเมืองก็ วุ่นวาย

น้อย เคยได้ยินว่ามีสมัยสงครามกลางเมือง หรือเซ็น โคะคุจิไต²⁶ (ค.ศ.1467-) เป็นสมัยต่อจากนี้หรือเปล่า

ชาซากิ ใช่ เป็นสมัยที่ใครมีกำลังทางทหารก็ชนะ และยังเป็นสมัยที่มีการนำปืนยาวแบบยุโรป และศาสนาคริสต์เข้ามาเป็นครั้งแรก ในสมัยนี้มีนักรบซามูไรชื่อดังสามคน คือโอดะ โนบุนางะ²⁷ โทโยโทมิ ฮิเดโยชิ²⁸ และโทคุกาวะ อิเอยะสึ²⁹ ในตอนหลังโทคุกาวะ อิเอยะสึเป็นผู้ชนะ จึงตั้งรัฐบาลทหารเอโคะ (เอโคะบะคุฟุ³⁰) ขึ้น

22 室町幕府 (むろまち ばくふ)

23 足利義満 (あしかが よしみつ) ค.ศ 1358-1408

24 金閣 (きんかく)

25 銀閣 (ぎんかく)

26 戦国時代 (せんごく じだい) ปลายศตวรรษที่ 15-ปลายศตวรรษที่ 16 เป็นสมัยที่ญี่ปุ่นมีการรบพุ่งกันในหมู่นักรบซามูไรหลายที่ และยังเป็นยุคที่นักรบซามูไรชั้นผู้น้อยสามารถขึ้นมาเป็นไดเมียว(เจ้าครองแคว้น) ได้โดยการรบชนะฝ่ายตรงข้าม หรือโค่นเจ้านายตนเอง ไดเมียวที่ขึ้นมาในช่วงนี้เรียกว่าเซ็น โคะคุ ไดเมียว (หรือ ไดเมียวในยุคสงครามกลางเมือง)

27 織田信長 (おだ のぶなが) ค.ศ 1534-82 เป็นไดเมียว(เจ้าครองแคว้น)ในยุคสงครามกลางเมืองคนหนึ่ง ครองแคว้นโอวาริ (尾張 จังหวัดไอจิในปัจจุบัน) รบชนะไดเมียวตระกูลอื่นจนรวมประเทศขึ้นเป็นใหญ่ได้ในช่วงปี1570-82 แต่สุดท้ายโดนลอบสังหาร

28 豊臣秀吉 (とよとみ ひでよし) ค.ศ 1536-98 อดีตลูกน้องของโอดะ โนบุนางะ หลังจากโนบุนางะตาย ฮิเดโยชิรวมประเทศได้และได้รับแต่งตั้งเป็นผู้สำเร็จราชการ ฮิเดโยชิเป็นคนที่มีความทะเยอทะยานสูง เขาบุกทัพไปยึดเกาหลีเพื่อจะเข้าไปจีนและวางแผนจะไปตีฟิลิปปินส์ด้วยแต่เสียชีวิตลงก่อน

29 徳川家康 (とくがわ いえやす) ค.ศ 1542-1616 หลังจากโทคุกาวะชนะในสงครามเซคิการะและรวมประเทศให้เป็นหนึ่งเดียวได้ เขาตั้งรัฐบาลทหารเอโคะและได้เป็นโชกุนในปี 1603 แต่ไม่นานหลังจากนั้นคือปี1605 ก็ละตำแหน่งให้กับลูกชายคืออิเอดะ (秀忠) แต่ยังมีอิทธิพลในรัฐบาลทหารอยู่

- น้อย เอโดะอยู่ที่ไหนหรือ
- ซาซากิ เอโดะปัจจุบันก็คือโตเกียว โทคุกาวะเป็นคนแรกที่บุกเบิกพื้นที่แถบคันโต (ตะวันออกของญี่ปุ่น) และทำให้โตเกียวพัฒนาขึ้น
- น้อย ถ้าอย่างนั้นช่วยเล่าเกี่ยวกับสมัยเอโดะให้ฟังหน่อยสิ
- ซาซากิ สมัยเอโดะ (1603-) ดำเนินอยู่นานหลายร้อยปี ในสมัยโชกุนคนที่สาม คืออิเอมิชิ³¹ ระบบการเมืองการปกครองพัฒนาขึ้นมาก ญี่ปุ่นยังเริ่มนโยบาย “ปิดประเทศ” คือการไม่ติดต่อสัมพันธ์กับต่างประเทศ ทำให้ญี่ปุ่นสร้างวัฒนธรรมที่โดดเด่นเป็นของตัวเอง แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นการแยกตัวเองออกจากโลกภายนอกเช่นกัน นโยบายปิดประเทศนี้เรียกว่าซาโคคุ³²
- น้อย ช่วยเล่าเกี่ยวกับการปฏิรูปซันได (ซันไดโคเคคุ³³) หน่อย
- ซาซากิ ในสมัยเอโดะมีการปฏิรูปประเทศสามครั้งด้วยกันในช่วงเกียวโอะ คันเซและเท็นโป³⁴ เนื่องจากรัฐบาลทหาร(บะกุฟุ)เองก็มีปัญหาด้านการเงิน จึงต้องทำการปฏิรูปประเทศไม่อย่างนั้น จะไม่มีเงินพอที่จะบริหารประเทศ

³⁰ 江戸幕府 (えど ぼくふ) ค.ศ 1603-1867

³¹ 家光 (いえみつ)

³² 鎖国 (さこく) ถึงแม้ญี่ปุ่นจะปิดประเทศ แต่ยังอนุญาตให้ชาวต่างชาติสองชาติเข้ามาค้าขายได้คือชาวจีนและชาวฮอลันดาและยังติดต่อกับเกาหลีผ่านไคเมียว(เจ้าครองแคว้น)แคว้นซึชิมะ(津島) ค้าขายกับฮอกไกโดทางตอนเหนือผ่านไคเมียวแคว้นมัตซึมาเอะ(松前) ส่วนการติดต่อกับจีนราชวงศ์หมิงและชิงก็มีอยู่โดยทางอ้อมผ่านริวกิว(琉球) เพราะฉะนั้นถึงญี่ปุ่นจะปิดประเทศแต่ยังได้สินค้า ข้อมูลข่าวสารจากต่างประเทศอยู่เสมอ วิทยาการที่ทันสมัยจากตะวันตกก็รับผ่านชาวฮอลันดา จนกระทั่งปี 1853 ทูตอเมริกาเดินเรือมาขอให้เปิดท่าเรือเพื่อทำการค้าขาย ระบบนี้ถึงเลิกไป

³³ 三大改革 (さんだい かいかく)

³⁴ 享保・寛政・天保 (きょうほ・かんせい・てんぽう)

- น้อย   แล้วทำสำเร็จหรือเปล่า
- ซาซากิ   ไม่สำเร็จ ท้ายที่สุดบะคุสุก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้จึงต้องล้มสลายลง
- น้อย   อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้ล้มสลายลงหรือ
- ซาซากิ   ก่อนอื่นเป็นเพราะนายพลแม็ธธิว เพอร์รี่เดินเรือมาจากอเมริกาเพื่อเรียกร้องให้ญี่ปุ่นเปิดประเทศ
ตั้งแต่นั้นมาบะคุสุก็ค่อยๆอ่อนแอลง และพอแคว้นที่เข้มแข็งอย่างซัตซึมะและโจชู³⁵ร่วมมือกัน
โค่นล้มบะคุสุ โขกุนคนสุดท้าย (คนที่15) คือ โยชิโนบุ³⁶ จึงต้องถวายอำนาจการปกครองคืน
ให้กับจักรพรรดิ (หรือเท็นโน) การคืนอำนาจสู่จักรพรรดิเรียกว่า “ไทเซโฮไต”³⁷
- น้อย   ก็เลยสิ้นสุดสมัยเอโดะหรือ
- ซาซากิ   ใช่ พอหมดสมัยเอโดะ ยุคของนักรบซามูไรซึ่งปกครองญี่ปุ่นติดต่อกันมา 700 ปีก็หมดลงไปด้วย
สมัยต่อมาคือสมัยเมจิ เป็นการเข้าสู่ยุคใหม่ของญี่ปุ่น
- น้อย   ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นนี้ยากแต่ก็สนุกดีนะ ช่วยเล่าเกี่ยวกับสมัยเมจิและสมัยต่อจากนั้นด้วยนะ

---

³⁵ 薩摩藩・長州藩 (さつま はん・ちょうしゅう はん) จังหวัดคาโงชิมะและจังหวัดยามากูจิในปัจจุบัน

³⁶ 徳川慶喜 (とくがわ よしのぶ) ค.ศ 1837-1913 โขกุนคนสุดท้ายของญี่ปุ่นเป็นโขกุนอยู่แค่เกือบสองปีคือในช่วง 1866-67

³⁷ 大政奉還 (たいせい ほうかん) ในปี 1867 กลุ่มนักรบซามูไรหนุ่มจากแคว้นซัตซึมะ(薩摩) โจชู(長州) โทสะ(土佐) และอิเซ็น(肥前) ร่วมกันโค่นล้มรัฐบาลเอโดะโดยได้รับการสนับสนุนอย่างลับๆจากราชสำนัก เมื่อทำสำเร็จ รัฐบาลเอโดะจึงต้องจำยอมคืนอำนาจให้แก่จักรพรรดิ เป็นการเริ่มต้นสมัยใหม่คือสมัยเมจิที่มีจักรพรรดิกลับมาเป็น ศูนย์กลางของประเทศอีกครั้ง

คำถามทบทวน (สังคมยุคกลางและยุคก่อนสมัยใหม่)

1. หลังจากเริ่มตั้งรัฐบาลทหารคามาคูระและเริ่มการปกครองโดยนักรบซามูไร ใครได้รับตำแหน่ง “โชกุนผู้ยิ่งใหญ่” (เซอิไทโชกุน³⁸)
( )
2. ในสมัยคามาคูระ ประเทศใดที่ เป็นผู้ปกครองจีนและนำทัพบากูญี่ปุ่นถึงสองครั้ง
( )
3. ใครเป็นคนสร้างวัด “คินคะคุ(จิ)” ซึ่งเป็นสิ่งก่อสร้างที่เป็นสัญลักษณ์โดดเด่นของสมัยมุโรมาจิ
( )
4. ในสมัยสงครามกลางเมือง คนที่ปกครองญี่ปุ่นต่อจากโอดะ โนบุนางะและโทโยโทมิ อิเคโยชิ และตั้งรัฐบาลทหารเอโดะ(เอโดะบะคอฟุ) หลังจากรวมประเทศได้คือใคร
( )
5. ในสมัยเอโดะ ญี่ปุ่นแทบไม่ได้ติดต่อกับต่างชาติเลย นโยบายนี้เรียกว่าอะไร
( )
6. สาเหตุหนึ่งที่ทำให้รัฐบาลทหารเอโดะซึ่งปกครองมายาวนานเข้าสู่ยุคล่มสลาย เป็นเพราะการมาญี่ปุ่นของชาวอเมริกันคนหนึ่ง ชาวอเมริกันคนนี้มีชื่อว่าอะไร
( )
7. หลังจากที่มีสมัยเอโดะหมดลง ยุคของ “เมจิ” หรือนักรบซามูไรก็หมดลงด้วย ยุคนี้ดำเนินมากี่ปี
( )

---

³⁸ 征夷大將軍 (せい い たい しょう ぐん)

(3) สังคมยุคใหม่

น้อย ช่วยเล่าเกี่ยวกับสังคมยุคใหม่ของญี่ปุ่นหน่อยสิ

ซาซากิ ในปี 1868 ญี่ปุ่นเปลี่ยนจากสมัยเอโดะ (ซึ่งเป็นสังคมศักดินา) มาเป็นสมัยเมจิ (สังคมยุคใหม่) ในสมัยเมจิญี่ปุ่นพยายามปรับปรุงประเทศให้ทันสมัยอย่างรวดเร็วเพื่อให้ทัดเทียมกับประเทศตะวันตก (เช่น ยกเลิกการปกครองแบบแคว้นและตั้งจังหวัดขึ้นแทน (เรียกว่าไฮอันจิเค็น³⁹), ทำให้คนชนชั้นต่างๆ คือนักรบซามูไร เกษตรกร ช่างฝีมือและ พ่อค้า มีความเท่าเทียมกัน (เรียกว่าชิมินเปียวโด⁴⁰), ส่งเสริมการผลิตสินค้า,วางระบบการศึกษา,ออกกฎหมายอาหาร, ปรับปรุงการเก็บภาษีที่ดิน เป็นต้น) และยังรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามา เรียกว่า “bungmei kaika”⁴¹ ในหมู่ประชาชนก็มีการรับเอาประเพณีแบบแผนแบบตะวันตกเข้ามา การปฏิรูปแบบนี้ เรียกว่าการปฏิรูปเมจิ (เมจิอิซิน⁴²)

---

³⁹ 廃藩置県 (はいはん ちけん) เกิดขึ้นในปี 1871 เพื่อล้มเลิกการปกครองของไดเมียว(เจ้าครองแคว้น)ตามแคว้นต่างๆ และเป็นการรวมอำนาจสู่ศูนย์กลาง จากการปฏิรูปการปกครองครั้งนี้ ทำให้ญี่ปุ่นมีเขตการปกครองพิเศษสามแห่งคือ โตเกียว เกียวโตและ โอซากา และจังหวัด 303 จังหวัดทั่วประเทศ แต่ต่อมามีเหลือ 72 จังหวัด ไดเมียวที่ถูกปลดจากตำแหน่งถูกสั่งให้ย้ายมาอยู่โตเกียว มีการแต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดขึ้นแทน โดยถูกส่งไปจากส่วนกลาง

⁴⁰ 四民平等 (しみん びょうどう)

⁴¹ 文明開化 (ぶんめい かいかが)

⁴² 明治維新 (めいじ いしん) การปฏิรูปเมจิเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากรัฐบาลทหารเอโดะไปสู่การปกครองโดยมีศูนย์กลางอยู่ที่จักรพรรดิในช่วงกลางถึงปลายศตวรรษที่ 19 โดยรวมแล้วกินเวลาตั้งแต่การที่ญี่ปุ่นยอมเปิดเมืองท่า (หรือเปิดประเทศ) ให้พ่อค้าจากตะวันตกเข้ามาทำการค้าไปจนถึงปี 1872 ที่ญี่ปุ่นรวมริวกิวเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของประเทศ ในช่วงดังกล่าวญี่ปุ่นพัฒนาประเทศในหลายด้าน โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจและการผลิตสินค้าแบบอุตสาหกรรม ในขณะที่เดียวกันก็รับเอาระบบการทหารและวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาด้วย

น้อย สังคมญี่ปุ่นในยุคใหม่ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว แล้วเกิดปัญหาอะไรตามมาบ้าง

ชาซากิ สังคมญี่ปุ่นเข้าสู่สมัยใหม่ก็จริงแต่ประชาชนยังถูกจำกัดสิทธิอยู่ ปัญหาแบ่งแยกชนชั้นที่มีมาตั้งแต่สมัยเอโดะก็ยังมีอยู่ เกิดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนมาก ผู้คนเริ่มไม่พอใจการปฏิรูปประเทศ ในช่วงแรกของรัฐบาลเมจิ นักรบซามูไรจากสี่แคว้นที่ร่วมกันโค่นล้มรัฐบาลทหารเอโดะ คือแคว้นซัตซึมะ โจชู โทสะและอิเซ็นต่างกุมตำแหน่งสำคัญในรัฐบาล เรียกว่า**รัฐบาลองครักษ์**⁴³ เกิดความไม่พอใจในการบริหารประเทศมากขึ้น มีการต่อต้านรัฐบาลจนเกิดเป็น**สงครามเซนัน**⁴⁴ นำโดย ไชโก ทาคาโมริ ในขณะที่เดียวกัน มีการออกมาเคลื่อนไหวเรียกร้อง**“สิทธิเสรีภาพของประชาชน”**⁴⁵ เช่น เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นซึ่งนำโดย อิตาคาคิ ไทสึเคะ⁴⁶จนเกิดกระแสต่อต้านรัฐบาล(อันเซฟุอันโด⁴⁷) เพื่อเรียกร้องสิทธินั้น หลังจากนั้น มีการตั้งรัฐสภาขึ้น และมีการประกาศใช้**รัฐธรรมนูญจักรวรรดิญี่ปุ่น**ในปี 1889 (เรียกว่า**ไดนิปนเทโคะคุเค็นโป**⁴⁸) รัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดให้จักรพรรดิเป็นศูนย์กลางในการปกครองประเทศ ทำให้ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่จักรพรรดิมีอำนาจสูงสุด⁴⁹

---

43 藩閥政府 (はんぼつ せいふ)

44 西南戦争 (せいなん せんそう) เกิดขึ้นในปี 1873 เป็นการก่อกบฏของกลุ่มนักรบซามูไรเก่าในแคว้นซัตซึมะเดิม นำโดยไชโก ทาคาโมริ 西郷隆盛 (さいごう たかもり) ซึ่งเคยเป็นหนึ่งในผู้เข้าร่วมปฏิรูปเมจิ แต่ต่อมาเขาไม่พอใจนโยบายของรัฐบาลเมจิเรื่องการไปยึดเกาหลี จึงรวมตัวกันกบฏแต่รัฐบาลส่งทหารมาปราบจนแพ้ไป

45 自由民権運動 (じゆう 민의んけん うんどう) การเคลื่อนไหวเรียกร้องสิทธิเสรีภาพของประชาชน

46 板垣退助 (いたがき たいすけ) ค.ศ.1837-1919 นักการเมืองในสมัยต้นเมจิ เป็นหนึ่งในผู้ร่วมโค่นล้มรัฐบาลทหารเอโดะ และก่อตั้งรัฐบาลเมจิในช่วงแรก แต่เขาเข้าร่วมกับฝ่ายของไชโก ทาคาโมริในสงครามเซนันทำให้ต้องลาออกจากรัฐบาล ต่อมาออกมาตั้งพรรคการเมืองชื่อจิวโต(自由党)

47 反政府運動 (はん せいふ うんどう)

48 大日本帝国憲法 (だいにっぽん ていこく けんぽう) เรียกอีกอย่างหนึ่งว่ารัฐธรรมนูญเมจิ รัฐธรรมนูญนี้ให้อำนาจของจักรพรรดิเป็นอย่างมากในการปกครองประเทศ เช่นเป็นผู้นำกองทัพ แต่งตั้งและปลดข้าราชการ ประกาศสงคราม ลงนามในสนธิสัญญาและออกกฎหมายต่างๆรวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้ แต่ก็ในขณะเดียวกันก็ให้มีรัฐบาลภายใต้รัฐธรรมนูญและให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองได้ในระดับหนึ่ง มีผลบังคับใช้ระหว่างปี 1890-1947

49 天皇主権の国家 (てんのう しゅけん の こつか)

คำถามทบทวน

1. ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นยุคหลังสมัยเอโดะเรียกว่าสมัยอะไร
( )
2. การปฏิรูปที่ทำให้ญี่ปุ่นเป็นประเทศสมัยใหม่เรียกว่าการปฏิรูปอะไร
( )
3. การที่ประชาชนญี่ปุ่นรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาเรียกว่าอะไร
( )
4. คนที่กุมตำแหน่งสำคัญๆในรัฐบาลเมจิในยุคต้นเป็นคนจากแคว้นซัตซึมะและโจชูในสมัยเอโดะ จึงเรียกรัฐบาลในสมัยนี้ว่าอะไร
( )
5. ในสมัยนี้ เกิดกระแสต่อต้านรัฐบาลเพื่อเรียกร้องสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การเคลื่อนไหวนี้เรียกว่าอะไร
( )
6. รัฐธรรมนูญฉบับแรกของญี่ปุ่นมีชื่อว่าอะไร
( )
7. จงเขียนคำอ่านของตัวคันจิดังต่อไปนี้

廃藩置県 四民平等 殖産興業 学制

徴兵令 地租改正 薩摩 長州

土佐 肥前 西郷隆盛 板垣退助

น้อย ญี่ปุ่นพัฒนาประเทศไปได้เร็วขนาดนี้ แล้วทำไมต้องทำสงครามด้วยล่ะ

ซาซากิ ญี่ปุ่นพยายามทำประเทศให้เป็นประเทศอุตสาหกรรม จึงรุกรานประเทศเพื่อนบ้านอย่างจีนและเกาหลีเพราะต้องการทรัพยากรจากที่นั่น(สงครามญี่ปุ่น-จีน⁵⁰ สงครามญี่ปุ่น-รัสเซีย⁵¹) และเพื่อเป็นการขยายดินแดนและตลาดการค้าด้วย

ในขณะเดียวกันก็ยึดได้หัวนและเกาหลีเป็นเมืองขึ้น พอทำสงครามมากขึ้นค่าใช้จ่ายด้านการทหารก็เพิ่มขึ้นด้วย แต่ในขณะที่ญี่ปุ่นพัฒนาไปสู่ประเทศอุตสาหกรรม ก็เกิดปัญหาสังคมตามมาไม่น้อย นั่นคือเกิดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน ในชนบทเกิดช่องว่างระหว่างเจ้าของที่นากับผู้เช่าที่นา ในเมืองใหญ่เกิดช่องว่างระหว่างแรงงานยากจนกับนายทุน (หรือ**ไชบัตซึ**⁵²)

นอกจากนี้ในช่วงสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ญี่ปุ่นยังคิดที่จะครอบครองจีนทำให้เกิดการรวมตัวต่อต้านการปกครองของญี่ปุ่นอย่างรุนแรงในที่ต่างๆ (เช่นในปี 1919 เกิดเหตุการณ์เรียกร้องอิสรภาพในวันที่ 1 เดือน 3 ในเกาหลี หรือ**ซัง-อิจิ โดะคูริชิอุโนโด**⁵³ ส่วนในจีนเกิดเหตุการณ์วันที่ 4 เดือน 5หรือ**โก-ยง อุโนโด**⁵⁴)

---

50 日清戦争 (にっしん せんそう) ค.ศ.1894 สงครามญี่ปุ่น-จีน

51 日露戦争 (にしろ せんそう) ค.ศ.1904 สงครามญี่ปุ่น-รัสเซีย

52 財閥 (ざいばつ) เป็นการผูกขาดการทำการค้าและการลงทุนโดยกลุ่มตระกูลใหญ่ๆของญี่ปุ่นในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง ไชบัตซึที่เป็นที่รู้จักกันดีได้แก่มิตซูบิชิ มิตซูบิชิ ซุมิโตโมะและยาซึดะ แต่ระบบไชบัตซึถูกล้มเลิกไปหลังสงครามโลกครั้งที่สอง

53 三・一独立運動 (さん いち どりつ うんどう)

54 五・四運動 (ご よん うんどう)

น้อย แล้วในญี่ปุ่นเองไม่มีกระแสต่อต้านสงครามหรือ

ชาซากิ ญี่ปุ่นเองก็มีกลุ่มต่อต้านสงครามเหมือนกัน เช่น คนที่นับถือศาสนาคริสต์และนักสังคมนิยม ในสมัยไทโช⁵⁵ แนวคิดประชาธิปไตยและเสรีนิยมได้รับความนิยมได้รับความสนใจมาก เลยเรียกแนวคิดนี้ว่า ประชาธิปไตยยุคไทโช (ไทโชเดโมแครซี⁵⁶) เกิดขบวนการทางการเมืองเรียกว่า “ขบวนการปกป้องรัฐธรรมนูญ” (โกะเค็นอุนโด⁵⁷) เพื่อเป็นกระบอกเสียงให้กับประชาชน จึงนำไปสู่การจัดตั้งรัฐบาลโดยพรรคการเมืองอย่างเต็มรูปแบบ นอกจากนี้ยังเกิดขบวนการเรียกร้องเพื่อสังคมอีกหลายอย่างเช่น การลุกฮือของประชาชนเพื่อต่อต้านราคาข้าวที่สูงขึ้น (โคเมะโซโด⁵⁸) และขบวนการเรียกร้องให้ยกเลิกการกดขี่ผู้หญิง เป็นต้น ในสมัยไทโชเกิดระบบเลือกตั้งทั่วไปโดยให้ผู้ชายมีสิทธิออกเสียงได้ (ผู้ชายเซ็นเคียวเซ⁵⁹) แต่รัฐบาลก็ทำการปราบปรามคนที่ต่อต้านระบบจักรพรรดิและสงครามอย่างหนักเหมือนกัน โดยการออกกฎหมายรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง (จันอิชิโฮ⁶⁰)

---

⁵⁵ 大正時代 (たいしょう じだい) ค.ศ 1912-1926

⁵⁶ 大正デモクラシー (たいしょう てもくらしー) หลังสงครามญี่ปุ่น-รัสเซียจนถึงช่วงต้นสมัยโชวะ (ราวค.ศ 1904 -ทศวรรษ 1930) เกิดกระแสสร้างประชาธิปไตย คือเรียกร้องให้มีการเลือกตั้งแบบพรรคการเมือง มีการตั้งสหภาพแรงงานขึ้น เกิดการรวมตัวของผู้หญิงเพื่อยกสถานะของตนให้เท่าเทียมกับผู้ชาย ในชนบทก็เกิดการรวมตัวของชาวนาเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรม แนวคิดมาร์คซิสต์ก็แพร่หลายในหมู่นักเรียนนักศึกษา จึงเรียกยุคนี้ว่าประชาธิปไตยยุคไทโช

⁵⁷ 護憲運動 (ごけん ろんどう) เป็นการเรียกร้องที่นำโดยนักรัฐศาสตร์ชื่อโยชิโน ซะคุโซ (吉野作造) ให้มีการเลือกตั้งโดยมีพรรคการเมืองเข้าร่วมอย่างแท้จริง เนื่องจากการเมืองของญี่ปุ่นตั้งแต่เข้าศตวรรษที่ 20 มีเพียงสองกลุ่มที่ผลักดันตั้งรัฐบาล คือพรรคริเค็นเซยูไค (立憲政友会) และกลุ่มอิทธิพลเก่าที่ร่วมกันโค่นล้มรัฐบาลทหารเอโดะ (藩閥勢力)

⁵⁸ 米騒動 (こめ そうどう) ค.ศ 1918 ในช่วงนั้นมีข่าวลือว่าพ่อค้าข้าวกักตุนข้าวไว้ให้ทหารที่ถูกส่งไปรบที่ไซบีเรีย จึงทำให้ราคาข้าวสูงขึ้น ประชาชนเกิดความโมโหจึงรวมตัวกันโจมตีพ่อค้าข้าวซึ่งลุกลามไปทั่วประเทศ

⁵⁹ 普通選挙制 (ふつう せんきよせい) จากกฎหมายเลือกตั้งทั่วไปที่ออกมาในปี 1925 ทำให้เกิดการเลือกตั้งครั้งแรกในปี 1928 แต่กฎหมายนี้ยังให้สิทธิเฉพาะผู้ชายอายุ 25 ปีขึ้นไปในการเลือกตั้ง ต่อมาในปี 1945 จึงให้สิทธิผู้หญิงในการเลือกตั้งได้ ต่อมาในปี 1947 เมื่อญี่ปุ่นมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่หลังสงคราม ได้มีการรับรองระบบเลือกตั้งนี้ในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ด้วย

⁶⁰ 治安維持法 (ちあん いじほう) ค.ศ 1925 เป็นกฎหมายลงโทษคนที่ต่อต้านระบบจักรพรรดิและกลุ่มคนที่รวมตัวกันเพื่อปกปิดทรัพย์สินของตัวเอง มีบทลงโทษหนักถึงขั้นประหารชีวิต ต่อมาใช้ปราบปรามคนที่ต่อต้านนโยบายรัฐบาลอย่างคนในพรรคคอมมิวนิสต์ นักประชาธิปไตยและนักศาสนาด้วย กฎหมายนี้ถูกยกเลิกหลังจากที่อเมริกาเข้ามาปกครองญี่ปุ่นในปี 1945

(4) สงคราม 15 ปี (กบฏแมนจู, สงครามญี่ปุ่น-จีน, สงครามเอเชียแปซิฟิกหรือสงครามมหาเอเชียบูรพา)

น้อย   ทำไมญี่ปุ่นถึงต้องทำสงครามเพื่อครอบครองจีนต่อด้วยล่ะ

ชาซากิ   ในปี 1929 เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ในประเทศญี่ปุ่นเองก็เกิดขบวนการเรียกร้องของผู้ใช้แรงงานและผู้เช่าที่นาซึ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น ในประเทศต่างๆเช่นจีนและเกาหลียังเกิดกระแสการต่อต้านญี่ปุ่นมากขึ้นด้วย ญี่ปุ่นทำการปราบปรามขบวนการเหล่านี้ ในขณะที่เดียวกัน ก็ทำสงครามเพื่อขยายดินแดนอาณานิคม (เมืองขึ้น) ต่อไป ในเดือนกันยายน ปี 1931 กองทัพญี่ปุ่นที่อยู่ใน “แมนจู” ระเบิดทางรถไฟสายใต้ของแมนจูในเมืองเฟิงเทียน (โฮเท็น⁶¹) ทางตะวันออกเฉียงเหนือของจีน (ปัจจุบันคือเมืองฉินหยางหรือซิน โย⁶²ในภาษาญี่ปุ่น) เรียกว่า เหตุการณ์ริวโจโคะ (ริวโจโคะจิเค็น⁶³) ญี่ปุ่นกล่าวหาว่า “ฝ่ายจีนเป็นคนทำ” จากนั้นก็ก่อสงครามกับจีน (เรียกว่ากบฏแมนจูหรือแมนจูจิเฮ็น⁶⁴)

น้อย   แล้วญี่ปุ่นทำอะไรบ้างในจีน

---

⁶¹ 奉天 (ほうてん)

⁶² 瀋陽 (しんよう)

⁶³ 柳条湖事件 (りゅうじょうこ じけん)

⁶⁴ 満州事変 (まんしゅう じへん) ค.ศ.1931 การใส่ร้ายคนจีนว่าเป็นคนวางระเบิดทางรถไฟเป็นข้ออ้างทำให้กองทัพของญี่ปุ่นเข้าไปยึดแมนจูได้ ซึ่งเป็นแผนของกองทัพหน่วยคันโต(กองทัพบก) ทั้งๆที่รัฐบาลญี่ปุ่นและฝ่ายกลางของกองทัพไม่เห็นด้วยกับแผนการนี้ จนในปี 1932 ญี่ปุ่นตั้งประเทศแมนจูขึ้นและให้จักรพรรดิปูยีของจีนขึ้นมาเป็นจักรพรรดิ ซึ่งเป็นเพียงหุ่นเชิดของญี่ปุ่น

ชาซาก็ ญี่ปุ่นครอบครองดินแดนทางตะวันออกเฉียงเหนือของจีน และสร้าง “แมนจูโคะคุ”⁶⁵ หรือประเทศแมนจูจีนและวางแผนที่จะทำให้ “แมนจูโคะคุ” เป็นเมืองขึ้น โดยให้มีประชากร 1 ล้านครัวเรือนในเวลา 20 ปีให้ได้ จึงโฆษณาชวนเชื่อคนญี่ปุ่นว่า “ถ้าไปแมนจูแล้วจะได้เป็นเจ้าของที่ดินขนาดใหญ่ มีชีวิตสุขสบาย” ในช่วงที่ญี่ปุ่นครอบครองแมนจูจนถึงแพ้สงคราม รัฐบาลส่งคนญี่ปุ่นไปอยู่ที่นั่นเป็นจำนวน 270,000 คนภายใต้ชื่อ “คณะพัฒนาแมนจูและมองโกล” (มังโมโคทะคุตันอิน)⁶⁶ แต่การไป “พัฒนา”แมนจู แท้จริงแล้วก็คือการไปปล้นขูดที่ดิน โดยการบีบบังคับเอาจากคนจีนและคนเกาหลีนั่นเอง

ในเดือนกรกฎาคมปี 1937 สงครามญี่ปุ่น-จีน (นิจุงุเซ็นโซ)⁶⁷ ก็เริ่มขึ้นในแถบต่างๆของประเทศจีน

น้อย พอสสงครามเริ่มขึ้นแล้วสถานการณ์ในประเทศญี่ปุ่นเป็นอย่างไรบ้าง

ชาซาก็ ในประเทศญี่ปุ่น ใครที่ต่อต้านสงครามจะถูกปราบปราม จากนั้นในปี 1938 รัฐบาลก็ออกกฎหมายที่ชื่อว่า “คกะโซโดอินโฮ”⁶⁸ คือการที่รัฐบาลมีอำนาจในการเกณฑ์กำลังคนและใช้ทรัพยากรของประเทศในยามคับขันได้ ซึ่งเท่ากับเป็นการบังคับให้ประชาชนต้องยอมร่วมมือในการทำสงคราม ในโรงเรียนมีการเรียนการสอนที่เน้นลัทธิทหารนิยม⁶⁹ ทำให้ลัทธิทหารนิยมแพร่กระจายไปทั่วประเทศ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุเริ่มไม่พูดถึงการต่อต้านสงคราม ประชาชนไม่ได้รับรู้ข่าวสารใดๆ ต่างหลงเชื่อว่าญี่ปุ่นชนะสงคราม การกระทำใดๆที่เป็นการต่อต้านสงคราม แม้แต่การแสดงความคิดเห็นก็ทำไม่ค่อยได้

---

⁶⁵ 満州国 (まんしゅうこく) กินบริเวณสี่มุมทางตะวันออกเฉียงเหนือของจีน เป็นรัฐบาลหุ่นเชิดที่กองทัพของญี่ปุ่นตั้งขึ้นและอัญเชิญปูยีขึ้นมาเป็นจักรพรรดิอีกครั้งหลังจากที่เขาถูกปลดสถานะลง โดยกลุ่มปฏิวัติของซุนยัตเซ็น ในปี 1912 ประเทศแมนจูล่มสลายลงหลังจากญี่ปุ่นแพ้สงครามและกองทัพของโซเวียตเข้ามาในปี 1945

⁶⁶ 満蒙開拓団員 (まんもう かいたく だんいん)

⁶⁷ 日中戦争 (にっちゅう せんそう) ค.ศ 1937 เมื่อญี่ปุ่นได้แมนจูเป็นเมืองขึ้นแล้วก็พยายามที่จะแยกส่วนเหนือของจีนออกจากประเทศจีน ในปี 1935 จึงเกิดการต่อต้านอย่างรุนแรงจากฝ่ายจีนจนกลายเป็นสงคราม

⁶⁸ 国家総動員法 (こっか そうどういん ほう) กฎหมายนี้ถูกคัดค้านจากสภาผู้แทนราษฎรว่าเป็นการละเมิดสิทธิและทรัพย์สินของประชาชนแต่รัฐบาลไม่ฟัง กฎหมายนี้ถูกยกเลิกไปในปลายปี 1945

⁶⁹ 軍国主義 (ぐんこく しゅぎ) เป็นลัทธิที่เชื่อว่าการทำสงครามและการเพิ่มกำลังทางทหารเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ เริ่มจากการที่กองทัพไปขึ้นอยู่กับจักรพรรดิโดยตรงในสมัยเมจิ พร้อมกับการสร้างสโลแกน “ประเทศมั่งคั่ง การทหารเข้มแข็ง” ลัทธิทหารนี้อ่อนแอลงไปพักหนึ่งในช่วงประชาธิปไตยยุคไทโซ แต่พอมมาถึงช่วงหลังสงครามแมนจูก็กลับมาได้รับความนิยมอีก จนนำไปสู่การขยายอาณานิคมในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง

น้อย แล้วลงเล่าเกี่ยวกับสงครามเอเชียแปซิฟิก(ไทเฮโยเซ็น โช)หน่อยสิ

ชาซากิ ในปี 1939 เกิดสงครามโลกครั้งที่สองในยุโรประหว่างฝ่ายอักษะคือเยอรมันและอิตาลี กับฝ่ายพันธมิตร คืออังกฤษและฝรั่งเศส ญี่ปุ่นเข้าร่วมกับฝ่ายเยอรมัน,อิตาลี เรียกว่า “ไตรภาคีอักษะ” (ซัง โคะคุ โดเม⁷⁰) ร่วมกันก่อสงคราม ญี่ปุ่นยังยกทัพบุกไปถึงเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อเอาทรัพยากรธรรมชาติอย่างน้ำมันและยางพารา ในขณะที่เดียวกันก็ เริ่มทำสงครามกับอเมริกาและอังกฤษ สงครามนี้เรียกว่า “สงครามเอเชียแปซิฟิก” (ไทเฮโยเซ็น โช⁷¹)

ในตอนนั้น ญี่ปุ่นขาดแรงงานเนื่องจากผู้ชายถูกเกณฑ์ทหารไปเป็นเป็นจำนวนมาก จึงบังคับ ให้คนเกาหลีและจีนเข้ามาเป็นแรงงานทำงานในเมืองแร่และโรงงาน โดยกดขี่แรงงาน ว่ากันว่าคนเกาหลีที่เข้ามามีจำนวน 7 แสนคน ส่วนคนจีนมีจำนวน 4 หมื่นคน นอกจากนี้กองทัพ ญี่ปุ่นยังเกณฑ์ผู้หญิงจากหลายประเทศเช่นเกาหลีมาเป็นนางบำเรอให้กับทหารญี่ปุ่นอีกด้วย (เรียกว่าจูกอนอิอันปู้⁷²) ซึ่งถือเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน ว่ากันว่าเหยื่อจากสงครามโลกครั้งที่สองมีจำนวนกว่า 30 ล้านคน เป็นคนจีนกว่า 10 ล้านคน คนญี่ปุ่นประมาณ 2 ล้านคนและคนเกาหลีประมาณ 2 แสนคน

---

70 三国同盟 (さんごく どうめい) ค.ศ. 1940 การที่ญี่ปุ่นเข้าร่วมกับเยอรมันเป็นเพราะเห็นว่าเยอรมันได้เป็นใหญ่ใน ยุโรปจากการชนะสงคราม ญี่ปุ่นจึงต้องการเป็นใหญ่ในเอเชียบ้าง ต่อมาอิตาลีเข้าร่วมด้วย แต่การร่วมมือกันนี้ไม่ค่อยราบรื่น นักเพราะญี่ปุ่นอยู่ไกลกับเยอรมันและอิตาลี เกมยังเป็นสาเหตุทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างญี่ปุ่นกับอเมริกาแย่ลง

71 太平洋戦争 (たいへいよう せんそう) ค.ศ. 1941-1945 ในช่วงสงครามเรียกว่าสงครามมหาเอเชียบูรพา เริ่มจาก การที่ญี่ปุ่นปล่อยระเบิดลง เพิร์ล ฮาร์เบอร์ในฮาวายและทำสงครามในแถบแหลมมลายูและฟิลิปปินส์ในเดือนธันวาคมปี 1941 สงครามนี้สิ้นสุดลงเมื่ออเมริกาปล่อยระเบิดปรมาณูลงฮิโรชิมาและนางาซากิในเดือนสิงหาคมปี 1945 ทำให้ญี่ปุ่นลง นามในหนังสือยอมแพ้สงครามในวันที่ 2 กันยายนปีเดียวกัน

72 従軍慰安婦 (じゅんぐん いあんふ) ว่ากันว่าจำนวนของผู้หญิงเหล่านี้มีตั้งแต่ 8 หมื่นถึง 2 แสนคน ส่วนใหญ่เป็น คนเกาหลี นอกนั้นเป็นคนในประเทศอาณานิคมอื่นๆของญี่ปุ่นเช่นไต้หวันและสิงคโปร์

คำถามทบทวน

1. เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทางตะวันออกเฉียงเหนือของจีนในปี 1931 เรียกว่าอะไร
( )
2. สงครามระหว่างญี่ปุ่นกับจีนเริ่มแผ่ขยายไปทั่วประเทศในปีใด
( )
3. กฎหมายที่กำหนดให้ประชาชนญี่ปุ่นให้ความร่วมมือในการทำสงครามที่ออกมาในปี 1938 เรียกว่ากฎหมายอะไร
( )
4. สงครามที่เริ่มขึ้นในยุโรปในปี 1939 เรียกว่าสงครามอะไร
( )
5. สามประเทศที่ร่วมมือกันทำสงครามในชื่อ “ไตรภาคีอักษะ”(三国同盟) คือประเทศใดบ้าง
( )
6. สงครามที่ญี่ปุ่นทำกับอเมริกาและอังกฤษในปี 1941 เรียกว่าอะไร
( )
7. เหตุผลจากสงครามเหล่านี้มีจำนวนเท่าใด
( )
8. จงเขียนคำอ่านของตัวคันจิต่อไปนี้

世界大恐慌

満州事変

満蒙開拓団

日中戦争

国家総動員法

軍国主義

第二次世界大戦

三国同盟

太平洋戦争

น้อย แล้วตอนญี่ปุ่นแพ้สงคราม ประเทศเป็นอย่างไร

ชาซากิ แม้ว่าในปี 1945 แล้วญี่ปุ่นก็ยังทำสงครามอยู่ กรุงโตเกียวถูกระเบิดลงเมื่อรุ่งสางของวันที่ 10 มีนาคม(โตเกียวไดคชู⁷³) ทำให้มีคนเสียชีวิตและบาดเจ็บประมาณ 1 แสนคน นอกจากเมืองใหญ่อย่างโตเกียวและโอซากาแล้ว ยังมีเมืองกว่า 100 เมืองที่ได้รับความเสียหาย ผู้คนบาดเจ็บล้มตายเป็นจำนวนมาก

และยังมีการสงครามที่โอกินาวา ซึ่งเกณฑ์ประชาชนทั่วไปเข้าร่วมการสู้รบด้วย ทำให้คนตายหมู่และล้มป่วยตายไปกว่า 120,000 คน

จนในที่สุด อเมริกาปล่อยระเบิดปรมาณูลงที่ฮิโรชิมาในวันที่ 6 สิงหาคม 1945 ต่อมาปล่อยลูกที่สองลงในนางาซากิในวันที่ 9 สิงหาคม การปล่อยระเบิดปรมาณูครั้งนี้ นอกจากจะเป็นการทำให้ญี่ปุ่นยอมแพ้สงครามแล้ว ว่ากันว่ายังทำไปเพื่อแสดงแสนยานุภาพของอเมริกาต่อสหภาพโซเวียตอีกด้วย ผลจากระเบิดปรมาณูทำให้เมืองทั้งสองถูกทำลายอย่างราบคาบ คนที่อาศัยอยู่ที่นั่นบาดเจ็บและล้มตายจากรังสีปรมาณู ฮิโรชิมามีเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายจากเหตุการณ์ครั้งนี้ 200,000 กว่าคน ส่วนนางาซากิมี 130,000 คน

นอกจากนี้ในวันที่ 8 สิงหาคม สหภาพโซเวียตยังประกาศสงครามกับญี่ปุ่น ทำให้ญี่ปุ่นยอมรับข้อตกลงใน “ประกาศพอร์ตสตัน” (พอร์ตสตันเซ็งเก็ง⁷⁴) ซึ่งนำไปสู่การยอมแพ้สงครามอย่างไม่มีเงื่อนไข ในวันที่ 15 สิงหาคม 1945

---

⁷³ 東京大空襲 (とうきょう だいくうしゅう)

⁷⁴ ポツダム宣言 (ぼつだむ せんげん) เป็นการประกาศเงื่อนไขขกเลิกการทำสงครามกับญี่ปุ่นและประกาศเกี่ยวกับข้อตกลง หลังสงครามของสามประเทศคืออังกฤษ อเมริกาและจีนในวันที่ 26 กรกฎาคม 1945 ที่ซานเมืองกรุงเบอร์ลินชื่อ พอร์ตสตัน ในขณะที่เดียวกันสหภาพโซเวียตก็ประกาศเข้าร่วมการทำสงครามกับญี่ปุ่น เงื่อนไขการเลิกสงครามมีหกประการ เช่น ให้ล้มล้างลัทธิทหารของญี่ปุ่นและให้สหประชาชาติเข้ามาปกครองด้านการทหารของญี่ปุ่น

น้อย หลังสงครามญี่ปุ่นมีสภาพเป็นอย่างไร ช่วยเล่าให้ฟังคร่าวๆหน่อยสิ

ชาซากิ พอญี่ปุ่นยอมแพ้สงคราม กองทัพของฝ่ายพันธมิตรนำโดยกองทัพอเมริกาก็เข้ามาปกครอง โดยให้รัฐบาลญี่ปุ่นทำตามนโยบายของฝ่ายพันธมิตร รัฐบาลญี่ปุ่นได้ออกรัฐธรรมนูญ(นิฮอน โคะกุเค็นโป) ⁷⁵ โดยมีหลักการใหญ่ๆสามประการ คือให้ความสำคัญกับสิทธิของประชาชน(โคะคุมินเค็น) ความสำคัญด้านสันติภาพ(เฮวะชูจิ) และสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน(เค็งซงเทกจิจินเค็น โนะซงโจ) ⁷⁶

ในด้านเศรษฐกิจ มีการปฏิรูปพื้นที่เกษตรกรรม(โนจิโคะคุ) และยกเลิกระบบการผูกขาดการค้า (ไซบัตซึโคไต) ⁷⁷ซึ่งนำไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ในด้านการศึกษาที่เช่นกัน มีการออกกฎหมายการศึกษาขั้นพื้นฐาน(เคียวอิกุคังโฮ) ⁷⁸

ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองญี่ปุ่นจึงกลายเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับสันติภาพและประชาธิปไตย

อย่างไรก็ตาม ในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง มีทหารญี่ปุ่นตายไปกว่า 130,000 คน

ประชาชนอีกกว่า 600,000 คนตกเป็นเหยื่อของสงคราม นอกจากนั้น หลังจากที่สหภาพโซเวียต เข้าร่วมสงคราม มีคนญี่ปุ่นที่ถูกจับตัวไปเป็นเชลยศึกที่ไซบีเรีย ในบรรดานั้นมีคนล้มตายไปเป็นจำนวนมาก ส่วนที่เมืองจีนหลังสงครามมีเด็กญี่ปุ่นหลายพันคนถูกทิ้งไว้ที่นั่น พวกเขาต้องแยกจากพ่อแม่ตัวเองและให้คนจีนเป็นผู้เลี้ยงดู เด็กเหล่านี้เรียกว่า “เด็กกำพร้าญี่ปุ่นที่ถูกทิ้งไว้ที่เมืองจีน” ⁷⁹ ตั้งแต่ปี 1981 เป็นต้นมาพวกเขาเริ่มหาพ่อแม่ที่แท้จริงของตัวเอง แต่มีส่วนน้อยเท่านั้นที่หาพบ ประเทศต่างๆที่ถูกญี่ปุ่นยึดครองในช่วงสงครามทั้งในเอเชียหรือหมู่เกาะแปซิฟิกต่างก็ได้รับความเสียหายเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นคนหรือทรัพย์สิน บาดแผลของสงครามยังหลงเหลืออยู่จนทุกวันนี้

75 日本国憲法 (にほんこく けんぽう)

76 国民主権 (こくみん しゅけん) 平和主義 (へいわ しゅぎ)
基本的人権の尊重 (きほんてき じんけんの そんちょう)

77 農地改革 (のうち かいかく) 財閥解体 (ざいぼつ かいたい)

78 教育基本法 (きょういく きほんぽう)

79 中国残留日本人孤児 (ちゅうごく ざんりゅう にほんじん こじ) ว่ากันว่าเด็กญี่ปุ่นที่ถูกทิ้งให้อยู่เมืองจีนหลังสงครามมีจำนวนหลายพันคน บ้างเป็นเพราะพ่อแม่ตาย บ้างเป็นเพราะถูกขาย หลังจากที่ยูเอ็นฟื้นฟูความสัมพันธ์ทางการทูตกันใหม่ในปี 1972 ก็เริ่มทำให้คนญี่ปุ่นเหล่านี้กลับมายังญี่ปุ่นได้ ต่อมาไม่นานรัฐบาลญี่ปุ่นก็เริ่มทำการสำรวจหาคนเหล่านี้อย่างจริงจัง

คำถามทบทวน

1. เกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นในรุ่งสางของวันที่10มีนาคม1945
( )
2. สงครามที่โอกินาวามีผู้คนที่ต้องล้มตายไปประมาณกี่คน
( )
3. เมืองอะไรที่ถูกโจมตีด้วยระเบิดปรมาณู
( ) และ ( )
4. ประกาศที่ทำให้ญี่ปุ่นยอมแพ้สงครามอย่างไม่มีเงื่อนไขในปี1945 เรียกว่าประกาศอะไร
( )
5. ญี่ปุ่นยอมแพ้สงครามอย่างไม่มีเงื่อนไขเมื่อวันที่เท่าไรเดือนอะไร
( )
6. รัฐบาลญี่ปุ่นได้ออกรัฐธรรมนูญโดยมีหลักการใหญ่ๆสามประการได้แก่อะไรบ้าง
( )
( )
( )
7. หลังสงคราม ญี่ปุ่นได้ทำอะไรเพื่อนำไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยด้านเศรษฐกิจ
( )
8. ญี่ปุ่นได้ออกกฎหมายอะไรเพื่อนำไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยด้านการศึกษา
( )
9. หลังจากแพ้สงคราม เด็กญี่ปุ่นที่ต้องแยกจากพ่อแม่ตัวเองและให้คนจีนเป็นผู้เลี้ยงดู
เด็กเหล่านี้เรียกว่าอะไร ( )
10. จงเขียนคำอ่านของตัวคันจิต่อไปนี้

東京大空襲

原子爆弾

ポツダム宣言

国民主権

基本的人権の尊重

平和主義

日本国憲法

農地改革

財閥解体

คำอธิบายบุคคลสำคัญ

อิชิโกะ ひみこ 卑弥呼 (วันเดือนปีเกิดไม่แน่ชัด)

กษัตริย์หญิงของญี่ปุ่นในยุคที่แบ่งเป็นแคว้นเล็กๆ มีบันทึกเกี่ยวกับการเมืองของญี่ปุ่นและการติดต่อกับจีนในเอกสารสมัยก่อนของจีน

เจ้าชายโชโทะคุ しょうとくたいし 聖徳太子 (ค.ศ 574-622)

เป็นผู้ที่ทำให้ญี่ปุ่นกลับสู่ความสงบโดยวางระบบการเมืองที่มีจักรพรรดิเป็นศูนย์กลางและนำศาสนาพุทธเข้ามาญี่ปุ่น นอกจากนี้ยังนำเอาวัฒนธรรมที่ก้าวหน้าของจีนเข้ามาใช้ในญี่ปุ่นด้วย

ฟูจิวาระ โนะ มิชิ นางะ ふじわらのみちなが 藤原道長 (ค.ศ 966-1027)

เป็นผู้กุมอำนาจการเมืองในสมัยเฮอัน โดยให้ลูกสาวแต่งงานกับจักรพรรดิโดยที่ตนขึ้นเป็นผู้สำเร็จราชการ ใช้ชีวิตอย่างหรูหราในฐานะขุนนางชั้นสูง

มินาโมโตะ โนะ โยริโทโมะ みなもとのもりと 源頼朝 (ค.ศ 1147-1199)

นักรบชามุไรคนสำคัญในตระกูลเก็นจิ เป็นศัตรูกับนักรบชามุไรตระกูลเฮจิซึ่งกุมอำนาจการเมืองอยู่ หลังจากที่เขาโค่นล้มตระกูลเฮจิได้ก็ตั้งรัฐบาลทหารขึ้นที่คามาคูระ (คามาคูระบะคุฟู)

โอดะ โนบุนางะ おだのぶなが 織田信長 (ค.ศ 1534-1582)

ไคเมียว (เจ้าครองแคว้น) ผู้พยายามรวมประเทศหลังจากเอาชนะไคเมียวคนอื่นในสมัยสงครามกลางเมือง แต่ท้ายที่สุดถูกลอบสังหารโดยลูกน้องของตนเองคืออาเคจิ มิชิฮิเดะ (明智光秀) ที่วัดฮอนโนจิ (本能寺)

โทโยโทมิ ฮิเดโยชิ とよとみひでよし 豊臣秀吉 (ค.ศ 1536-1598)

เป็นผู้สานต่ออำนาจของโอดะ โนบุนางะ และรวมญี่ปุ่นเป็นหนึ่งเดียวได้สำเร็จ ออกกฏสำรวจที่ดินทั่วประเทศ (検地) และกฏห้ามใช้อาวุธ เช่น ดาบ (刀狩り) เพื่อปราบปรามกบฏกลุ่มต่างๆ

โทคุกาวะ อิเอยะสึ とくがわいえやす 徳川家康 (ค.ศ 1542-1616)

หลังจากที่โอดะ โนบุนางะตาย เขาต่อสู้กับโทโยโทมิ ฮิเดโยชิซึ่งเป็นคู่แข่ง หลังจากโทโยโทมิตาย โทคุกาวะชนะคู่ต่อสู้ในสงครามเซคิกาการะ (関ヶ原の戦い) และตั้งรัฐบาลทหารเอโดะขึ้น (เอโดะบะคุฟู)